Specijalizirani nacionalni sudovi

Austrija

U sljedećem se odlomku navode informacije o specijaliziranim građanskim i kaznenim sudovima u Austriji.

Specijalizirani sudovi

U načelu svaki redovni sud rješava sve građanskopravne i kaznenopravne stvari koje su u nadležnosti njegove organizacijske razine (okružni sud (*Bezirksgericht*) ili prvostupanjski ili drugostupanjski sud).

U najvećim austrijskim gradovima postoje i specijalizirani sudovi:

pet u Beču: pokrajinski kazneni sud (*Landesgericht für Strafsachen Wien*), pokrajinski građanski sud (*Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien*), sud za radne i socijalne sporove (*Arbeits- und Sozialgericht Wien*), trgovački sud (*Handelsgericht Wien*) i okružni trgovački sud (*Bezirksgericht für Handelssachen Wien*), te

dva u Grazu: pokrajinski kazneni sud (*Landesgericht für Strafsachen Graz*) i pokrajinski sud za građanska pitanja (*Landesgericht für Zivilrechtssachen Graz*).

Radni su sporovi zapravo građanski sporovi u području radnih odnosa, kako je definirano u članku 50. Zakona o radnim i socijalnim sudovima (*Arbeits- und Sozialgerichtsgesetz (ASGG)*). Na njih se primjenjuje poseban poslovnik koji je sličan onom u građanskim sporovima, ali s nekim dodatnim posebnim pravilima.

Za sporove iz radnog prava u prvom su stupnju nadležni pokrajinski sudovi, a u Beču Radni i socijalni sud. U drugom su stupnju nadležni viši pokrajinski sudovi (*Oberlandsgerichte*), dok je u trećem stupnju nadležan Vrhovni sud (*Oberster Gerichtshof*). Odluke donose vijeća (*Senate*) odgovarajućeg suda, koja se sastoje od jednog ili više profesionalnih sudaca (*Berufsrichter(innen)*) i dva suca laika (*Laienrichter(innen)*), s tim da jednog određuju organizacije poslodavca, a drugog organizacije radnika.

Žalbeni postupak u radnim sporovima sličan je onom u građanskim sporovima, ali uz manje ograničenja. Na primjer, žalba u radnom sporu (*Revision*) može se podnijeti Vrhovnom sudu neovisno o vrijednosti predmeta spora, pod uvjetom da je sporno pravno pitanje od temeljne važnosti.

Trgovački sporovi u biti su građanski sporovi koji uključuju trgovca, kako je definirano u članku 51. Zakona o sudskoj nadležnosti (*Jurisdiktionsnorm*). Rješavaju se u redovnom građanskom postupku, uz nekoliko posebnih pravila. U trgovačkim sporovima u kojima odlučuju vijeća u prvom ili drugom stupnju sudjeluje sudac laik kao predstavnik trgovačke struke. (To nije slučaj na Vrhovnom sudu.)

Kartelni predmeti, koji su određeni Zakonom o kartelima (*Kartelgesetz*), rješavaju se na Višem pokrajinskom sudu u Beču, koji djeluje kao prvostupanjski sud za kartele (*Kartellgericht*). Nadležan je za područje cijele države. Žalbe protiv presuda prvostupanjskog suda za kartele podnose se Vrhovnom sudu koji u drugom i posljednjem stupnju odlučuje kao Viši sud za kartele (*Kartellobergericht*). Odluke donose vijeća koja se i na prvostupanjskom i drugostupanjskom sudu sastoje od jednog ili više profesionalnih sudaca i dva kvalificirana suca laika. Suca laika odabiru Austrijska savezna gospodarska komora (*Wirtschaftskammer Österreich*) i – uz nekoliko iznimaka – Savezna komora za radnike i namještenike (*Bundeskammer für Arbeiter und Angestellte*).

U **izvanparničnim postupcima** (*Verfahren außer Streitsachen*) sudovi odlučuju o nekim pitanjima privatnog prava koja imaju posebna obilježja (određene nagodbe, pitanja skrbništva i drugi predmeti u kojima dvije stranke nemaju suprotne interese). Sudovi odlučuju u postupku koji je sličan onom kod dobrovoljne sudske nadležnosti.

U većini izvanparničnih predmeta u prvom stupnju odlučuju okružni sudovi, u drugom pokrajinski sudovi, a u posljednjem odlučuje Vrhovni sud. U prvom stupnju o predmetu odlučuje sudac pojedinac (*Einzelrichter(in)*) ili posebno kvalificirani sudski službenik (*Rechtspfleger(in)*). U drugom i trećem stupnju odlučuju vijeća sastavljena od triju ili pet profesionalnih sudaca.

Žalbeni je postupak i u izvanparničnim postupcima sličan onom u građanskim sporovima. Međutim, u žalbenom postupku zbog njegove posebne naravi postoji manje ograničenja. U drugom stupnju tek u ograničenoj mjeri postoji i mogućnost iznošenja novih činjenica, koje izlaze iz okvira tvrdnji i podnesaka iz prvostupanjskog postupka.

Zbog različitih vrsta predmeta koji se rješavaju u izvanparničnim postupcima postoji širok raspon posebnih pravila kojima se uređuju određena područja.

Upravni sudovi

U Austriji postoje sljedeći upravni sudovi:

devet pokrajinskih upravnih sudova (*Landesverwaltungsgerichte*), po jedan u svakoj saveznoj pokrajini

dva savezna upravna suda: Savezni upravni sud (*Bundesverwaltungsgericht*) i Savezni financijski sud (*Bundesfinanzgericht*)

Visoki upravni sud (*Verwaltungsgerichtshof*).

Upravni sudovi odlučuju ponajprije o žalbama na odluke upravnih tijela i upravne akte koje ona donose bez vođenja postupka te žalbama zbog nepostupanja upravnih vlasti u utvrđenom roku (*Säumnisbeschwerden*).

Savezni financijski sud odlučuje u žalbenim predmetima u okviru javnih poreza i naknada (uz nekoliko iznimaka) te kaznenog poreznog prava, pod uvjetom da se tim pitanjima neposredno bave savezna fiskalna ili porezna nadležna tijela. Savezni upravni sud prvenstveno odlučuje o žalbama na odluke koje inače izdaju savezna nadležna tijela u okviru neposredne savezne uprave. U drugim slučajevima pokrajinski upravni sudovi obično odlučuju o žalbama u upravnim predmetima.

Protiv odluka upravnih sudova u nekim je okolnostima moguće podnijeti žalbu **Visokom upravnom sudu**. Ustavni sud (*Verfassungsgerichtshof*) može odlučivati u predmetima koji uključuju određeni stupanj ustavne povrede, posebno povrede temeljnih ljudskih prava.

Ostali specijalizirani sudovi

Ustavni sud (*Verfassungsgerichtshof*)

Uz Vrhovni sud i Visoki upravni sud, Ustavni sud treći je najviši sud u Austriji. Kao prethodno navedena dva suda, i Ustavni sud ima sjedište u Beču te je nadležan za područje cijele države.

Glavna mu je zadaća nadzirati usklađenost s Ustavom, što uključuje i temeljna prava. U njegovoj je nadležnosti posebice provjera, na zahtjev, ustavnosti sljedećih zakona, propisa i odluka:

saveznih i pokrajinskih zakona

propisa upravnih tijela

odluka upravnih sudova.
Ustavni sud prema potrebi ih može poništiti.
Za razliku od ostalih sudova Ustavni sud umjesto profesionalnih sudaca ima počasne suce (*Honoratiorenrichter(innen)*). Na njega se kao suci pozivaju samo iznimno zaslužne osobe koje iza sebe već imaju uspješnu pravosudnu karijeru na nekom drugom položaju. Većini ustavnih sudaca obavljanje sudačke dužnosti nije glavno zanimanje te i dalje mogu obavljati svoje dotadašnje zanimanje (npr. kao suci ili sveučilišni profesori, ali ne i kao državni službenici jer tada moraju biti razriješeni iz službe). Ustavni sud sastaje se samo na sjednicama koje se obično održavaju četiri puta godišnje.

Pravne baze podataka

Početna internetska stranica austrijskog pravosuđa (sljedeća poveznica) sadržava opće informacije o austrijskom pravosudnom sustavu.

Je li pristup bazi podataka besplatan?

Da.

Druge poveznice

Nadležnost sudova – Austrija

Posljednji put ažurirano: 25/10/2023

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.